Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXX № 19 (3534) Варшава, 11 травня 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото Григорія Сподарика

Мирослав Скірка надалі керуватиме ОУП. с. 2

Гуртки ОУП у Кракові та Лодзі – спільна українська справа. с. 3

Розмова з Павелом МІКОЛАЄВСЬКИМ – головою правління Конвенту самоврядної співпраці «Польща-Україна», бургомістром Білого Бору. с. 8

ISSN 027-8254
19
9 770027 825252

eprasa.pl 80f189e671

ТЕМА НОМЕРА

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

IX З'їзд Об'єднання українців у Польщі

Мирослав Скірка надалі керуватиме ОУП

Таке рішення ухвалив IX З'їзд організації, який відбувся в Народному домі в Перемишлі. Заступником голови обрано Ігоря Горківа. Нову Головну управу представлятимуть Мирослав Купич (секретар) та члени – Любомира Тхір, Роман Білас і Андрій Комар. Ще одного члена буде обрано пізніше.

До нової Головної ради Об'єднання автоматично увійшли голови відділів, а також обрані делегатами Андрій Комар, Михайло Шахмат, Петро Ярмола, Наталія Сич, Петро Тима, Ігор Сулим, Стефанія Лайкош, Андрій Олійник, Андрій Воробець та Ігор Ксенич. З'їзд також обрав Ревізійну комісію, головою якої стала Анна Присташ-Юрчишин, яка водночас представлятиме Вроцлав і регіон у роботі Головної ради. Заступником призначено Євгена Ногу, секретарем – Анну Шептицьку, членом – Роксану Стасяк.

У межах роботи IX З'їзду ОУП було проведено екскурсію Народним домом, вшановано хвилиною мовчання пам'ять померлих членів організації та полеглих захисників України, а також заслухано звіти про діяльність організації. Відбулися тематичні дискусії, зокрема щодо ролі громадян України в ОУП, пріоритетів подальшої роботи, політики пам'яті української громади та викликів, пов'язаних з війною в Україні. Особливу увагу приділено проєкту нового статуту, який було затверджено з'їздом. Підсумком роботи стало ухвалення резолюцій і звернень, що зафіксували позицію організації з актуальних питань.

Однією з ключових постанов стала ініціатива створення Центру української культури, котрий отримував би стабільне фінансування від польської держави. Запропоновано теж відродити масштабне свято української культури, подібне до колишнього Фестивалю української культури в Сопоті. З'їзд ухвалив рекомендацію щодо створення Центру розвитку освіти національних меншин при Міністерстві національної освіти Польщі та закликав домогтися державного фінансування для забезпечення дидактичними матеріалами, зокрема підручниками, українських шкіл та пунктів навчання.

Під час з'їзду висловлено занепокоєння фактами дискримінації українських дітей у польських школах, серед яких – заборона спілкуватися українською мовою під час перерв. Учасники запропонували створити механізм оперативного реагування на такі випадки, а також ініціювати офіційну петицію до польських органів влади з вимогою припинити антиукраїнську риторику, що нерідко з'являється в публічному просторі, особливо в період виборчих кампаній.

Щоб розширити присутність громади в інформаційному середовищі, з'їзд запропонував запровадити посаду прессекретаря ОУП, який би координував зовнішню комунікацію організації. Також рекомендовано розробити стратегічний план розвитку тижневика «Наше слово» та додатка «Світанок» як важливих інструментів інформаційної єдності громади.

Окреме звернення стосувалося необхідності гідного представлення українців у Музеї історії Польщі з огляду на давню присутність української меншини в країні та її вагомий внесок у спільну історію. Запропоновано теж впровадити систему відзнак для осіб, які значно вплинули на розвиток української громади в Польщі.

Ширше про з'їзд читайте в наступних номерах «Нашого слова». ●

eprasa.pl 80f189e671

Концерт, організований гуртком ОУП у Кракові

Орест ЛОПАТА
Фото з архіву гуртка ОУП у Кракові та Лодзі

Гуртки ОУП у Кракові та Лодзі – спільна українська справа

Порівнювати Краків та Лодзь складно, а то й неможливо. Краків – це історичне королівське місто, де багато архітектурних пам'яток, колишня столиця Польщі. Лодзь – великий багатонаціональний індустріальний осередок XIX-XX століття. Як же виглядає діяльність гуртків ОУП у цих містах?

Довгі роки у Кракові дуже відомими були адреси домівки на вулицях Дітла, а також Канонічна, де містився осідок Фонду святого Володимира Хрестителя Київської Русі. Там була українська книгарня, бібліотека, навіть ресторан, каплиця з розписами професора Юрія Новосільського. Сьогодні представництво фонду – вже не в цьому місці.

Зараз, і це те, що єднає два великі міські осередки Краків та Лодзь, тут діють активні українські громади, зокрема гуртки Об'єднання українців у Польщі з напрочуд діяльними громадськими лідерами.

У містах, завдяки також активності ОУП, відбуваються українські традиційні події, як шевченківські роковини та церковні заходи. На них протягом останніх років помітною є і присутність громадян України. Лідери Об'єднання Андрій Олійник з Кракова та Богдан Білецький з Лодзі бачать своє майбутнє у продовженні дотеперішньої діяльності для підтримки української спільноти.

Андрій Олійник, голова краківського гуртка ОУП

– У Кракові зараз працює нова управа місцевого гуртка ОУП. Організація молодшає, залучаємо до нас молодь також з України. Проте активність у місцевій громаді насамперед виявляють молоді українці з Польщі. Зараз в управі гуртка половина членів має 20-30 років. Їм ми передаємо свій досвід громадської роботи, готуємо команду, яка в сучасних реаліях зможе більш ефективно працювати. Це наш успіх, бо на сьогодні членські заяви до Об'єднання заповнило понад 50 осіб.

4. →

eprasa.pl 80f189e671

Продовження з 3 сторінки

Своєї домівки ми поки не маємо. Співпрацюємо у розв'язанні цієї справи з Фундацією святого Володимира. Разом будемо намагатися знайти приміщення. Тут існують два варіанти. Дуже імовірно отримаємо приміщення від влади міста Кракова. Можливо, у міжнародній співпраці зі Світовим конгресом українців нам вдасться знайти спонсорів, щоб обладнати домівку. Тож у цій справі ми працюємо над такими двома шляхами.

Нещодавно відбулися традиційні культурні заходи, зокрема шевченківський концерт. Перед нами – День вишиванки. Теж хочемо провести в День Незалежності України камерний концерт класичної української музики. Захід має відбутися на території консульства Австрії у Кракові, у їхньому престижному будинку. Хочемо також, щоб після Лемківської ватри у Ждині у Кракові виступив український танцювальний ансамбль «Барвінок» з Канади. Ще один із наших пріоритетів – це відновлення українських могил на Раковицькому цвинтарі. Це історичні пам'ятки, тому у відновленні нагробків нам допомагає міська влада. Крім того, постійно організовуємо й збираємо допомогу для ЗСУ. Увесь час перебуваємо на зв'язку з військовими, і вони повідомляють нам про свої потреби.

Щодо з'їзду Об'єднання у Перемишлі, то від нашого гуртка поїхало двоє делегатів.

Хотів би також згадати про вишкіл для діячів організації у Варшаві, де ми говорили про обіг документів із Перемиським відділом та іншими гуртками. Вважаємо такі ідеї дуже потрібними, бо необхідно не лише знати до кого звертатися за ґрантами, але теж як їх розраховувати. Це потрібно для ведення стабільної роботи гуртка.

У розмовах у Варшаві прозвучали різні голоси щодо того, як працювати організації. Однак я думаю, що наше Об'єднання має залишитися централізованим в одному місці. Тоді ми збережемо історичну безперервну діяльність ОУП. У нас є великий потенціал, проте певні процеси мають бути організовані на професійному рівні.

Треба сьогодні говорити про те, чи можливо при ОУП створити стартапи. Вони працювали б на Об'єднання. Ми, хоча б невеликою мірою, маємо самі себе забезпечити фінансами.

Богдан Білецький, голова гуртка ОУП у Лодзі

У нашій громаді в Лодзі є багато мігрантів з України. Маємо свою домівку в місті. Вважаю, що вона одна з найгарніших в організації. Там ми збираємось, проводимо традиційні заходи, серед яких – шевченківські святкування, українські державні свята. Теж збираємо допомогу для України, я віддав в Україну навіть свою приватну машину. Також проводимо зустрічі для українців у інших міських осередках воєводства.

У нас 22 роки активно діє греко-католицька церква. Є церковний хор та хор «Намисто», де активно діють мігранти з України.

Щодо громадян України, то шукаємо для них роботу та житло, проводимо юридичні консультації. Для охочих організовуємо теж навчання польської мови. ●

Домівка ОУП у Лодзі

eprasa.pl 80f189e671

На роковини акції «Вісла» діячі ОУП відвідали Явожно

28 квітня, у 78-му річницю трагічної акції «Вісла», гурток Об'єднання українців у Польщі з Катовиць на чолі з головою Іваном Зрадою відвідали місце колишнього Центрального табору праці у Явожні, щоб вшанувати пам'ять усіх поневолених і жертв примусових переселень. Про це повідомлено на фейсбук-сторінці гуртка.

«Акція „Вісла", яка розпочалася 28 квітня 1947 року, була акцією польської комуністичної влади, спрямованою на насильницьке виселення українського населення з етнічних територій Лемківщини, Надсяння, Холмщини та Підляшшя. Одним із найтрагічніших місць цієї операції став Центральний табір праці в Явожні, де тисячі українців, серед них – жінки й діти, зазнали ув'язнення, катувань і смерті», – нагадують у дописі діячі катовицького Об'єднання.

На відзначеннях також була присутня Ірина Ковалик, яка у віці 2,5 років стала в'язнем цього табору разом зі своєю мамою.

Панахиду за загиблими відправив греко-католицький священник отець Василь Пастернак, молячись за упокій душ невинних жертв та за мир у серцях нащадків.

Фото з фейсбук-сторінки ОУП у Катовицях

Було знято таблицю на могилі на Монастирі

У попередньому номері тижневика ми порушували тему чергової провокації довкола пам'ятної таблиці на могилі воїнів Української повстанської армії на горі Монастир біля Верхрати. Нагадаємо, що 22 квітня виявлено, що хтось прикріпив на пам'ятнику таблицю з написом: «Братська могила українців, учасників УПА, відповідальних за терор і геноцид проти беззахисного польського, українського та єврейського населення. Господи Боже, помилуй їх і не зарахуй їм тих жахливих вчинків, які вони здійснили проти своїх братів. „Прощення означає не забуття, а зцілення болю"». Також з'явилася плита з хрестом, якою невідомі закрили зображення українського тризуба.

Як подає Радіо Ряшів, посилаючись на Польське агентство преси (PAP), реставратор історичних пам'яток у Підкарпатському воєводстві ухвалив рішення, що власник території, де розташована могила, зобов'язаний відновити місце поховання до первісного стану, а також повідомити управління охорони історичних пам'яток про те, як будуть виконувати ці роботи.

Територія, на якій розташоване поховання, належить до Любачівського лісництва, але перебуває під охороною воєводського реставратора пам'яток, котрий наказав відновити пам'ятник.

«Надлісництво знайшло каменярську фірму, яка демонтувала дві кам'яні плити, приклеєні одна до одної», – читаємо на сайті радіо, де повідомлено також, що працівники фірми не змогли відклеїти табличку від хреста, тому її вирубали.

Додамо, що у могилі поховані члени українського підпілля, які загинули в бою з НКВС у довколишніх лісах 2-3 березня 1945 року. У первісному варіанті на таблиці, встановленій у 90-х роках, був перелік 62 осіб, що там спочивають.

Увічнення на Монастирі частково було знищено в липні 2015 року. Чотирма роками пізніше, на початку січня 2020-го, стався черговий акт вандалізму – табличку з прізвищами та іменами загиблих (без зазначення формування чи військової символіки) розбили на частини й разом із традиційними українськими рушниками, вивішеними 11 листопада 2019 року польськими та українськими активістами на горі, вкинули в одну з ям на території колишнього греко-католицького монастиря.

У жовтні 2020 року на пам'ятнику встановлено нову таблицю з написом: «Братська могила українців, які загинули в битві з радянським НКВС у монастирських лісах вночі з 2 на 3 березня 1945 р.». Проте без імен та прізвищ загиблих українців.

Українка отримала премію Казимири Буйвідової

Надія Мороз-Ольшанська – українка, яка є головою Фонду масових видовищ, співзасновницею соціальної кав'ярні-книгарні «Нитка» в Кракові та президенткою Фонду культурної дипломатії, була нагороджена престижною премією імені Казимири Буйвідової.

Цю нагороду вручають людям, котрі своєю соціальною, культурною та освітньою діяльністю сприяють ідеям рівності, відкритості та побудови суспільства, заснованого на повазі та солідарності – цінностях, які Казимира Буйвідова пропагувала протягом усього свого життя.

Під час церемонії нагородження Надія Мороз-Ольшанська наголосила на важливості різноманітності та співпраці в побудові майбутнього міста Краків. У своїй промові українка сказала: «Премія Казимири Буйвідової – це зобов'язання для мене продовжувати працювати над створенням відкритого та різноманітного Кракова. Я вірю, що майбутнє нашого міста спиратиметься на діалог, повагу та співпрацю. Ми потрібні одне одному, потребуємо нашого досвіду та енергії, щоб разом будувати суспільство, засноване на рівності та взаємній турботі».

Надія Мороз-Ольшанська проводить діяльність, спрямовану на побудову мультикультурного, відкритого суспільства.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 80f189e671

Петро АНДРУСЕЧКО, Київ

путін вірить у війну, а не у переговори

Минуло 100 днів президентства Дональда Трампа, а війна в Україні продовжується без жодних натяків на швидке припинення. Для американського президента, який неодноразово заявляв, що зможе швидко припинити бойові дії, це фактично поразка. Але українці, яких щодня вбиває росія, розплачуються за слабку позицію Сполучених Штатів щодо росії.

Протягом цих ста днів другої каденції Трампа легко могло скластися враження, що американська концепція «миру через силу» впроваджується не стосовно агресора, тобто росії, а насамперед стосовно України, яка захищається від ворога.

І лише нещодавно відбулася певна зміна в американській риториці щодо війни в Україні. Каталізатором цих змін став похорон Папи Франциска (26 квітня), під час якого відбулася особиста зустріч Дональда Трампа та Володимира Зеленського.

На опублікованих фотографіях обидва президенти розмовляють, сидячи один навпроти одного. Представники як американської, так і української адміністрацій назвали розмову «конструктивною».

«Хороша зустріч. Один на один встигли обговорити багато. Сподіваємось на результат з усіх речей, які прозвучали. Захист життів наших людей. Повне й безумовне припинення вогню. Надійний і тривалий мир, який убезпечить від повторення війни. Дуже символічна зустріч, яка має потенціал стати історичною, якщо досягнемо спільних результатів. Дякую, Президенте Дональде Трампе!» – написав трохи пізніше Зеленський у соцмережах.

Днем раніше агентство Reuters опублікувало американські та українсько-європейські мирні пропозиції. Обидва документи демонструють розбіжності між США, Україною та їхніми партнерами щодо бачення припинення війни. Ключовими питаннями є гарантії безпеки для України та позиція США щодо Криму.

Розбіжності між Києвом та Вашингтоном

Деякі американські та європейські пропозиції є узгодженими. Наприклад, у питанні повернення Україною контролю над Запорізькою атомною електростанцією (під американським управлінням). Те саме стосується й питання забезпечення вільного судноплавства по Дніпру, адже лівобережжя річки у Херсонській області та частково у Запорізькій області контролюються росією з 2022 року. Для цього Україна мала б повернути контроль над Кінбурнським півостровом у гирлі Дніпра.

Однак Україна та Європа наголошують, що перед початком переговорів про мирні умови спочатку має бути встановлене повне припинення вогню. Водночас, на відміну від пропозицій США, вказується, що моніторинг припинення вогню має відбуватися під американським керівництвом.

Київ також потребує надійні гарантії безпеки, зокрема від Сполучених Штатів. Вони припускають, що на період, коли серед союзників немає консенсусу щодо членства України в НАТО, вони мають бути аналогічними пунктам Статті 5 Північноатлантичного договору. За цим договором напад на будь-якого члена Альянсу є актом агресії проти НАТО в цілому.

Пропозиції України та Європи також відрізняються від пропозицій Сполучених Штатів в економічних питаннях. Київ погоджується підписати угоду про переговорний процес щодо мінеральної сировини. Однак щодо питання відбудови, він наголошує, що Україна має отримати повну компенсацію, уточнюючи, що це також має бути зроблене за рахунок російських активів. І вони мають залишатися замороженими, доки росія не компенсує Україні втрати, понесені внаслідок російської агресії.

На відміну від американського плану, який передбачає скасування всіх санкцій, запроваджених проти росії з 2014 року, український документ говорить про їхнє поступове послаблення після досягнення тривалого миру та їхнього поновлення у разі порушення росією умов миру.

Україна наголошує, що переговори щодо окупованих територій можуть розпочатися лише після повного та тривалого припинення вогню. Втім, головним предметом розбіжності залишається питання Криму, який був анексований росією у 2014 році.

Американська пропозиція щодо визнання півострова частиною росії є неприйнятною для Києва. Хоча Сполучені Штати не вимагають цього від самої України, такий крок з боку Вашингтона становитиме порушення міжнародного права. Подібний прецедент може бути використаний росією проти України в майбутньому.

25 квітня речник МЗС України Георгій Тихий назвав «червоні лінії», які українська делегація представила кілька днів тому у Лондоні. Йдеться про три принципові позиції.

По-перше, Україна ніколи не визнає жодної зі своїх територій російською. По-друге, Україна ніколи не погодиться на будь-які обмеження своїх збройних сил, оборонної промисловості та військової допомоги з боку партнерів. По-третє, жодна третя країна не має права вето щодо вибору Україною членства у міжнародних організаціях: НАТО та ЄС.

росія вдає, що готова до переговорів

З початку агресії росія висуває низку вимог до України, таких як демілітаризація, припинення військової допомоги Заходу та мобілізація до лав української армії. кремль також вимагає, щоб українські війська залишили території у Херсонській, Донецькій, Луганській та Запорізькій областях. росія визнає ці регіони своїми територіями після проведення фальшивих референдумів на окупованих територіях, а також використовує аргумент підставою включення цих земель до своєї конституції.

23 квітня речник кремля Дмитро Пєсков також вкотре наголосив, що росія категорично проти розміщення західного військового контингенту на території України.

Тим часом міністр закордонних справ росії Сергій Лавров в інтерв'ю, опублікованому 25 квітня американським телебаченням CBC News, заявив, що кремль «готовий досягти угоди» зі Сполученими Штатами щодо України. Однак він додав, що деякі його елементи потребують «доопрацювання».

Того дня спецпредставник Дональда Трампа Стів Віткофф був у москві, де вчетверте зустрічався з владіміром путіним. Після переговорів Трамп у мережі Truth Social заявив, що розмова була «продуктивною», і «більшість пунктів» угоди було узгоджено.

Раніше, під час зустрічі з норвезьким міністром Йонасом Гар Стьоре, президент США, відповідаючи на запитання

eprasa.pl 80f189e671

про припинення війни в Україні, заявив, що «для танго потрібні двоє». Трамп також повідомив, що він все ще вірить у швидке завершення війни. Він наголосив, що Вашингтон тисне на росію, але Україна також повинна прагнути миру.

Однак, з української точки зору, американське посередництво в мирних переговорах виглядає передусім як тиск на Україну та поступки росії. Трамп, відповідаючи на запитання про те, які кроки росія готова зробити для досягнення миру, сказав: «Припинення війни, припинення захоплення цілої країни. Досить велика поступка».

Однак територіальні поступки росії, що є частиною американських мирних пропозицій, не стримають росію від подальших російських претензій щодо українських земель у майбутньому. Це підтвердив 29 квітня в інтерв'ю російському інформаційному агентству ТАСС Микола Патрушев, радник путіна та колишній секретар Ради безпеки росії. На його думку, більшість одеситів «не мають жодного стосунку до київського режиму».

«Мешканці українських регіонів, зокрема причорноморських, повинні самі визначати своє майбутнє», – сказав Патрушев. Він заявив, що росія «поважає волю народу», і навів приклад анексії українських земель на основі фальшивих референдумів 2014 та 2022 років. Звісно, Патрушев забув про результати справжнього референдуму 1 грудня 1991 року. Тоді на загальному голосуванні незалежність України в Одеській області підтримали 85,38%.

Більше ніж через 23 роки Україна намагається переконати Трампа, що немає жодних ознак того, що путін насправді готовий до швидкого миру. У ніч на 24 квітня росія здійснила масований ракетний та безпілотний обстріл столиці України та інших міст. У Києві загинуло 12 людей, ще 87 отримали поранення. Трамп назвав удари «непотрібними» та «невдало спланованими» і закликав путіна припинити подальші атаки.

25 квітня американський телеканал CNN заявив, що Україна зробила серйозні кроки, заявивши, що готова до переговорів стосовно окупованих територій. Наприкінці квітня Україна зрештою підписала з США угоду про спільний видобуток корисних копалин. У цій угоді, щиро кажучи, немає гарантій безпеки з боку США, чого хотіла українська сторона. Натомість в ній відсутні розмови про український «борг в 350 мільйонів» за військову допомогу США, про який часто говорить Трамп. На думку українських експертів, підписана угода є набагато вигіднішою, ніж початкові проєкти, та може сприяти тіснішій співпраці зі Сполученими Штатами.

Залишається побачити, чи вважатиме Трамп ці поступки достатніми та чи буде готовий змінити свою політику щодо України. У перші дні травня з'явилися деякі позитивні сигнали. Держдеп США схвалив потенційний продаж Україні навчально-тренувального та технічного обладнання для винищувачів F-16 разом на суму $310 мільйонів. По-друге, є інформація, що США можуть до літа передати Україні ще одну батарею Patriot , яка зараз знаходиться в Ізраїлі. Але водночас сам Трамп та його представники попереджають, що США можуть вийти з мирних переговорів, якщо не побачать чіткого прогресу. Чи означатиме це подальшу підтримку України та посилення тиску на росію? Це невідомо. Поки що США наполягають на прямих переговорах між Києвом і москвою.

росія грає у «припинення вогню»

Сигналом з боку росії про те, що вона серйозно ставиться до американських мирних пропозицій, або, ширше кажучи, про її справжнє бажання припинити воєнні дії, стала б згода кремля на перемир'я – спочатку протягом 30 днів, яке запропонували США.

Американську ідею одразу підтримав Київ. кремль, у своєму власному стилі, вирішив погратися з темою перемир'я. Спочатку путін одноосібно оголосив про так зване Великоднє перемир'я протягом 30 годин. Було одразу зрозуміло, що це мало лише пропагандистський вимір і було спробою показати Сполученим Штатам, що росія нібито прагне мирних рішень. Однак запровадити припинення вогню з години на годину на такий короткий час неможливо. І, як і передбачалося, фронт явно не замовк. У деяких місцях справді було тихіше, але в інших російські обстріли та атаки продовжувалися.

Президент Зеленський заявив у неділю на Великдень, що якщо росія справді зацікавлена у розв'язанні питання війни, вона повинна продовжити перемир'я після 20 квітня. Однак кремль на це не пішов, а путін оголосив про подальші перемир'я, цього разу на три дні – з 8 по 10 травня.

Очевидно, що за російською пропозицією стоять дві мети. По-перше, путін хоче спокійно відсвяткувати 80-ту річницю «перемоги» 9 травня. По-друге, це ще один сигнал американській стороні про те, що росія нібито відкрита до переговорів.

«Це просто виглядає не дуже серйозно. Гратися для того, щоб дати м'яку атмосферу виходу з ізоляції путіну на 9 травня, і щоб усім було комфортно … тим лідерам, або друзям, які приїдуть … на Кремлівську площу на 9 травня», – зазначив президент України.

За словами українського президента, якщо путін справді хоче припинення вогню, дата не має значення, важливе лише те, чи готовий він до того, щоб перемир'я тривало щонайменше 30 днів.

«Просто питання в тому, що вони вбивають вас до 7-го, потім 7-го роблять для себе комфортні два або три дні, а потім 11-го числа знову атакують нас ракетами», – зауважив Зеленський.

Однак, за словами українських спостерігачів, росія може захотіти справжнього припинення вогню лише тоді, коли вона більше не зможе атакувати. Наразі українські військові чиновники та експерти погоджуються, що росія все ще зосереджується на військових засобах. путін вважає, що цього року йому вдасться захопити ще більше української території. Останніми днями спостерігається загострення боїв на різних ділянках фронту.

Україна готується до чергового російського наступу. Щоправда, від минулого року російська армія застрягла під Покровськом. Однак все вказує на те, що, попри величезні втрати, вони спробують захопити місто найближчими місяцями. Додатковим завданням на цій ділянці фронту є дійти до кордону з Дніпропетровською областю, що стало б символічним подарунком для путіна. Тому можна очікувати подальшого зростання кількості атак до 9 травня.

Однак ще важливішою метою для російської армії у найближчі місяці може стати спроба захопити найважливіші міста Донецької області, які перебувають під контролем України. Це стосується Костянтинівки, до якої росіяни вже наблизились, а потім Краматорська та Слов'янська. Це дозволило б путіну проголосити перемогу – захоплення всього Донбасу.

Але українські війська стоять на заваді цим спробам. Хоча вони слабші за російські сили, українські захисники стримують російського агресора вже понад три роки. І з цієї точки зору можна сказати, що російська агресія, попри значну перевагу, досі не принесла тих результатів, на які розраховував путін у 2022 році. ●

eprasa.pl 80f189e671

ІНТЕРВ'Ю

Анна ВІННИЦЬКА
Фото надані героєм та авторки статті

«Нині конвент є, мабуть, єдиною такою організацією в Польщі»

Розмова з **Павелом Міколаєвським** – головою правління Конвенту самоврядної співпраці «Польща-Україна», бургомістром Білого Бору

Головна мета Конвенту самоврядної співпраці «Польща-Україна» – сприяння співробітництву між польськими та українськими органами місцевого самоврядування, взаємний обмін досвідом, реалізація спільних проєктів у сфері молодіжного, культурного та освітнього обміну, а також створення умов для генерування фінансових ресурсів для цієї взаємодії. Такою була мета 15 років тому, коли створили конвент. З того часу багато змінилося, передусім в Україні триває війна, але цілі надалі залишаються актуальними.

– Нині конвент є, мабуть, єдиною такою організацією в Польщі. На сьогодні до нього належить 26 органів місцевого самоврядування з усієї країни, які провадять справжню, низову співпрацю між людьми та органами місцевого самоврядування. Ви справедливо зазначили, що за 15 років багато чого змінилося, тому за цей час

Генрик Колодій, почесний консул України в Щеціні

Павел Міколаєвський під час голосування на з'їзді конвенту

змінювався і конвент. У нас була тимчасова зупинка роботи, оскільки останнє засідання попереднього складу правління перед виборчим з'їздом відбулося перед самоврядними виборами. Це багато чого змінило, бо новообрані мери, війти, бургомістри, старости дуже часто стикалися з новою тематикою, у якій вони не завжди були обізнані.

Нагадаю: наш конвент організував, наприклад, Польсько-український фестиваль культури у Трускавці, що сьогодні неможливо робити. Конвент шукає партнерів для польських ґмін, опікується справами дітей і молоді та молодіжним обміном, підтримує діяльність почесного консула України в Щеціні Генрика Колодія. Усі розуміють, що через війну все це складно робити. Проте ми не можемо допустити, аби маленькі самоврядні громади в Україні з огляду на війну нині почувалися забутими, тому мусимо далі працювати. Хочемо давати українцям надію на дружню співпрацю з польськими установами, які 30 років тому пройшли успішну самоврядну реформу. Співробітництво відбувається вже 15 років, а сьогодні хочемо вдихнути нове у нашу роботу. Хочемо зацікавити конвентом також наших парламентарів, бо зараз Сенат цим не дуже займається. Іноді ми беремо участь у різних форумах, польсько-українських зустрічах, а там це виглядає немовби переливання з пустого в порожнє, перекладання з однієї кишені в іншу, що нічого не приносить. Сьогодні розмови про відбудову України – щось на кшталт цеглинок, а нам потрібно будувати реальні відносини. Така, напевно, наша найбільша роль на сьогодні.

Однак нам треба пам'ятати, що ми живемо в ґмінах, де нашими сусідами є поляки та українці, які мешкають тут не лише від початку війни. Ми на щодень будуємо наші відносини, дивимося в майбутнє, хочемо творити щось абсолютно нове.

– Шоста каденція правління конвенту розпочалася наприкінці березня. Саме тоді вас було обрано його головою. Це велике визнання для ґміни Білий Бір та багатокультурності його мешканців.

– Справді, це велике визнання для нашої ґміни та її жителів. Я очолюю нашу ґміну вже протягом кільканадцяти

eprasa.pl 80f189e671

років, і для мене особисто це також позитивна оцінка моєї самоврядної роботи. Я польський посадовець у місцевому самоврядуванні, а співпрацюю та маю друзів в українській меншині вже багато-багато років і дуже тішуся, що разом ми можемо будувати «на перетині культур», як кажемо в Білому Борі, спільні простори та щось абсолютно нове у наших відносинах.

Часто люди не усвідомлюють, як змінюються польсько-українські відносини, а ми не хочемо замикатися на негативних речах. Ми хочемо будувати щось позитивне. Обрання мене головою правління конвенту – це також добра оцінка нашої ґміни та велике визнання української культури, яка її теж будує. Мушу похвалити мешканців Білого Бору, оскільки тут гарно живеться. Хоча в нашому містечку українство є меншиною, ця меншина справді є великим лідером, якого ніколи не принижує більшість. Полякам не заважає те, що українці будують власну спільноту, традиції, культуру, показуючи все, що в них є найкращого. Це елемент спільної гордості та будування спільного дому. Тому розміщення центру роботи конвенту, до якого належить 26 суб'єктів і одиниць місцевого самоврядування, з яких 17 діють у нашому воєводстві, дає вже на старті величезні можливості співпраці між нами. Тим часом одним із суб'єктів, які беруть участь у конвенті, є Ґнєзненський повіт. Ґнєзно як перша столиця Польщі, де, можна здогадуватися, тематика української меншини майже не існує, також зацікавлене й активне в нашій роботі. Перший з'їзд правління хочемо організувати в червні саме в Ґнєзні, бо там відбуваються державні урочистості з нагоди 1000-річчя коронації Болеслава Хороброго. Водночас ґміна, яка також є нашим членом та яка, можна сказати, найближча до України, – це сільська ґміна Грубешів. Отже, ми активні, починаючи від Західнопоморського воєводства, Великопольщі й, ідучи далі вглиб, аж до самого польсько-українського кордону.

Ми рішуче налаштовані на те, щоб, навіть попри обмеження, які з'являються внаслідок війни, будувати щось добре. Тому хочемо, аби поодинокі парламентарі не грали тільки на свою користь, а щоб ми спільно могли будувати дружні відносини між нашими країнами. Адже в Білому Борі за сусідніми парканами живе поляк та українець, отже, є Польща та Україна. І цього ніхто не може змінити, ніхто не може дозволити, щоб за цим парканом була Польща й росія.

Конвент сьогодні стикається з дуже великими викликами. Традиція, яка стоїть за нами, – дуже цінна та багата, а зараз у правлінні 11 нових осіб, які будуватимуть разом з почесним консулом України в Щеціні Генриком Колодієм та всіма самоврядниками з Польщі щось абсолютно нове. Ми усвідомлюємо, що зіткнемося з величезними проблемами, але сприймаємо це як виклик, виклик новим часам.

– Справді, цих викликів буде багато. Четвертий рік великої війни в Україні також змінює ставлення і відносини між поляками та українцями, зокрема українською громадою. Українську меншину часто сприймають як біженців. Не входячи зараз в президентську кампанію, але поляків та українців пробують теж розділити, і ці відносини часто загострюються.

– Таке розділення підігрівають політики, які цинічно хочуть на цьому щось виграти. У конвенті, хоча кожен

Павел Міколаєвський (перший зліва) під час цьогорічного відзначення Шевченкових роковин у Білому Борі

походить з різних середовищ та балотувався від різних комітетів і партій, всі ми шукаємо того, що нас об'єднує. Дуже легко лякати людей, розділяти суспільство. Саме тоді розмиваються межі між сприйняттям української меншини та біженців. Якщо хтось збирається будувати це в чорних тонах, що, мовляв, біженець забирає комусь роботу, то про що ми говоримо? Яке розуміння має той, хто це мовить? Приїжджі українці працюють часто в будівельному секторі, тобто базовому, де зазвичай немає охочих. І ми хочемо боротися з такими неправдивими образами та розвінчувати стереотипи. Усі чекаємо справжнього та справедливого миру, а не капітуляції України, щоб нарешті мати можливість на повну силу співпрацювати з українськими партнерами.

Ми хочемо, щоб всі члени конвенту мали своїх партнерів в Україні, щоб українські колеги могли приїжджати до нас, щодня дізнаватися про звичайні справи, як хоча б вивезення сміття або просто функціонування шкіл, культури, соціального захисту, добровільних пожежних дружин тощо, бо саме на цьому базується самоврядування. Ми готові передавати наші знання, а мабуть, ніколи в історії людства не було винайдено нічого кращого, ніж прості безпосередні стосунки між людьми. Наш конвент намагатиметься це робити. Ми також будемо заохочувати до членства в конвенті інші органи місцевого самоврядування: тих, хто хотів би, але, може, ще боїться або не знає, як розпочати співпрацю з нами. І, можливо, завдяки цьому побудуємо абсолютно нові стосунки та водночас будемо вчитися одне в одного.

10.

eprasa.pl 80f189e671

Булави, якими обдаровано уступаюче правління конвенту

Продовження з 8-9 сторінок

Завдань маємо багато. Я дуже розраховую на співпрацю з західнопоморською парламентською групою, з нашими сенаторами та парламентарями. Напевно, буду стукати в їхні двері, щоб наш конвент ставав сильнішим тут, у Західнопоморському воєводстві, але також щоб він був присутнім і в інших регіонах Польщі. Для цього ми, однак, потребуємо підтримки не лише з боку польських парламентарів, але й української дипломатії. Нас дуже підтримує почесний консул України в Щеціні Генрик Колодій, проте нам також потрібна підтримка українського посольства, щоб доходити до тих місць, куди ми самі, можливо, не зможемо дістатися.

Ми хотіли б, щоб і українська дипломатія, і польські парламентарі розуміли необхідність таких утворень, як наш конвент, щоб вони залучали нас до співпраці між Польщею та Україною, тому що ми маємо своїх партнерів та знаємо людей на місцях. Йдеться про те, аби державна влада, а також дипломатія не потонули лише у своєму, можна сказати, єдиному середовищі. Потрібно, щоб вони бачили, що на місцях є теж місцеві органи влади, навіть якщо вони маленькі, але які мають що сказати. На останній нашій зустрічі війт Грубешова сказав: «Це ми ті, хто перебуває на передовій. Ми ті, хто знає, як живеться і працюється близько кордону. Ми ті, хто має свої страхи, ми ті, хто має свої проблеми. У нас за річкою країна, яка охоплена війною». Ми дуже часто боїмося війни, але я думаю: це цілком природно. Натомість, живучи в околицях Кошаліна, Білого Бору чи Щеціна, ніколи не зрозуміємо людей, які перебувають у стані війни, живуть там три роки, в абсолютно інших умовах, де в додатку можна побачити, в який бік летять ракети. Ми можемо слухати по телебаченню, радіо про цю війну, але її не відчуємо. І щоб ніколи цього не відчули. Мені здається, що сила партнерства та співпраці між людьми зароджується на низах, саме тому для цього зараз потрібна робота конвенту. Ми хочемо працювати для добра тих людей.

– Каденція правління конвенту триває 4 роки. Тож можна сподіватися, що ці 4 роки також пройдуть під більшою промоцією Білого Бору. Адже, попри те, що це невеличке місто, тут відбувається багато. Тут – українська школа, греко-католицька церква. Отже, є на базі чого будувати щось більше.

– Справді так. Тому мушу попросити своїх мешканців про розуміння, оскільки це ще одне суспільне завдання, яке стоїть перед нами. Бо Білий Бір буде показувати себе також через призму роботи конвенту, де я головую. Сподіваюся, що Білий Бір, який в деяких колах називають «столицею української меншини в Польщі», хоча не є великою ґміною, буде великим у своїх починах, зможе голосно про себе заявляти. Як поляки, так і українці дуже швидко повинні звикнути до того, що нині Білий Бір – це та спільнота, на котру будуть дивитися інші. Дуже чекаю на те, коли наша білобірська позитивна спадщина, у яку я глибоко вірю, буде прикладом для інших щодо культури, традиції, співпраці та доброї взаємодії. На мою думку, польськість не заважає існуванню меншини і навпаки – це дві сторони тієї самої медалі. Ми творимо один спільний дім, який стоїть на одному фундаменті й, можливо, починаючи віднедавна, ще вчимося, що в цьому одному домі живе поляк, українець та інші національності. І як конвент ми хочемо зі всіма співпрацювати. ●

ОГОЛОШЕННЯ

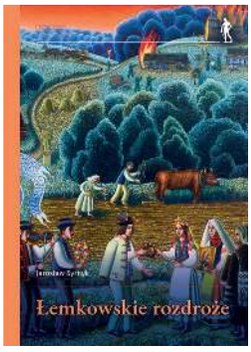

Рекомендуємо придбати книгу професора історії та працівника Інституту етнології та культурної антропології Вроцлавського університету Ярослава Сирника – «Лемківські перехрестя».

У своїй книзі професор взявся за кілька ключових дослідницьких завдань, як-от аналіз впливу подій 40-х років минулого століття на настрої лемків, їхню участь у різних формуваннях і подальшу міфологізацію цих подій.

Історик також розглядає, як цей досвід зараз використовують для створення образу, серед іншого, ідентичності нащадків переселенців з Лемківщини.

Ви можете замовити її у видавництві:

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Pl. Uniwersytecki 15, 50-137 Wrocław

Та інтернет-книгарні: **тел. 71 375 2809, 518 355 632**

eprasa.pl 80f189e671

АНАЛІТИКА

Ярослав СИРНИК
Фото Павла Лози

З приводу акції «Вісла»

Акція «Вісла» – це тема, яка надалі викликає великі емоції серед тих, хто був її свідками-жертвами, та – щонайменше частини – нащадків.

До часу політичних змін у Польщі під кінець 80-х років XX століття про переселення та пов'язані з цим події говорили насамперед у родинному колі, іноді, переважно алюзійно, у проповідях священників чи використовуючи терміни-ерзаци у «Нашому слові». Лібералізація політичного ладу дозволила виплисти темі переселення 1947 року на поверхню публічного дискурсу. Насамперед це стосувалося нашої громади, але також описувалася акція «Вісла» у загальних матеріалах. Символічним мало стати засудження акції «Вісла» першим демократичним Сенатом РП. Від кінця 80-х років почали з'являтися численні статті, спогади та аналітичні тексти, матеріали джерельного характеру. До календаря громадських подій у парафіях чи гуртках ще УСКТ і потім ОУП вносилися урочисті заходи, подекуди відкривалися меморіальні дошки тощо.

Протягом років серед українців у Польщі утворилася доволі спільна оцінка щодо причин, ходу та наслідків акції «Вісла». Наголошується декілька моментів, серед яких – перший, що акція «Вісла» – це злочин, приклад використання принципу колективної відповідальності супроти невинного цивільного населення. Метою акції «Вісла» мала бути асиміляція української людності. Така ж мала бути й причина операції. Наголошується на мартирології в'язнів табору в Явожні та трагічних умовах, створених для переселенців на західних та північних землях Польщі. В українських публікаціях часто входять у дискусію з польськими авторами, які наголошують на військових причинах акції «Вісла», мовляв, без переселень не вдалося б так швидко впоратися з українським підпіллям. Як нерозв'язане питання подається справа впливу радянського фактора у задіянні акції «Вісла».

Здається, отже, про все уже було сказано, тепер залишилося пильнувати пам'ять про акцію «Вісла», яка мала би бути оплотом збереження української ідентичності в Польщі.

Однак не про все говоримо. І пам'ять у такій формі, як сьогодні вирощуємо, не є і не буде реальним оплотом української ідентичності.

Акція «Вісла» була лише частиною більшого явища – насильної, спланованої зміни етнічної структури земель південно-східної Польщі, що відбулася у 1944-1947 роках. Польща згідно з політичними деклараціями Еміля Раппапорта, Альфреда Лямпе та інших мала стати мононаціональною державою, державою без національних меншин. До речі, ця програма стала де-факто прямою імплементацією програми націоналістичного табору перед війною. Більшу частину з-посеред українців виселено до Радянського Союзу, меншу, у ході акції «Вісла», – на так звані «відзискані землі». З території – умовно від Криниці, Сянока, Перемишля до Володави – вивезено разом не 150, а більше ніж 620 тисяч людей, які мали стосунок до етносу, що заселяв ці землі щонайменше від часів середньовіччя. У цьому закладається фундамент епохальної зміни, яка мала тоді місце. Все інше – важливі речі передовсім у індивідуальному, родинному вимірі або щонайвище вимірі кількох поколінь, травмованих переселенням.

Говорити про акцію «Вісла», та навіть відзначати річниці акції «Вісла», без контексту повного виселення – це свідчення про коротку пам'ять і відсутність реального зв'язку з земляками, сусідами, а сьогодні вже найчастіше їхніми нащадками, яких доля викинула з рідних земель в Україну. Розрив тих зв'язків наступив не з вибору, а внаслідок проблем утримувати які-небудь стосунки навіть у внутрішньому колі так званого «комуністичного табору». Не змінює це висліду, який маємо сьогодні. Не те що колишні сусіди, але навіть наші родичі стали нам чужими, ба – незнаними. Часто на нащадків переселенців до Радянського Союзу дивимося через призму випадків, коли такі люди настирливо шукають «польське коріння» для отримання «карти поляка». Рідше пам'ятаємо, що внуки чи правнуки переселенців воюють сьогодні у рядах Збройних сил України, захищаючи свою державу від ворога.

Говорити про саму акцію «Вісла» без повного контексту – це як вивести поза нього всі найстрашніші події, які відбулися в часі 1944-1947 років, зокрема пацифікації мешканців Бахова, Березки, Завадки-Морохівської, Пискоровичів, Малковичів, Люблинця і низки інших сіл. Хоча б на фоні цих кривавих подій, скоєних не лише військом, але також польським підпіллям, виразнішою стає картина, яка значно відрізняється від фальшивої дилеми – чи акція «Вісла» виникала з військових, чи політичних міркувань. Повторім – акція «Вісла» була фактичним завершенням процесу «очищення» території південно-східної Польщі від непольського етносу.

У наративі про переселення рідко звучить ще один істотний елемент. Польська комуністична держава переселила частину своїх власних громадян, а у випадку переселень до Радянського Союзу – просто позбулася своїх громадян як непотрібних, зайвих. Після років, великих змін у політичному плані, які відбулися від кінця 80-х років, надалі незміненим, на жаль, залишився погляд з боку багатьох політиків, журналістів, а також деяких інших публічних осіб, що громадяни Польщі, які продовжують пам'ятати про свою непольську етнічну ідентичність, – це майже «чужий вкид», окремий набір, окрема від суспільства категорія, якась там собі «меншина». Визнання, що переселення громадян було злочином, потрібне, отже, не тільки нащадкам переселенців. Воно потрібне всім громадянам, бо держави існують для громадян, а не навпаки. ●

eprasa.pl 80f189e671

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

«Молоді знавці України» тепер отримають додаткові бали на свідоцтві

Ольштинський конкурс знань «Молоді знавці України» отримав вищий ранг, що дає додаткові переваги його учасникам. Цього року він проходив утретє і зібрав близько тридцяти учнів із різних куточків Вармінсько-Мазурського воєводства.

Цьогоріч конкурс вперше отримав почесний патронат вармінсько-мазурського куратора освіти. Його організаторами традиційно виступили початкова школа № 2 в Ольштині та місцевий міжшкільний пункт навчання української мови. Конкурсну комісію очолила представниця Вармінсько-Мазурського осередку вишколу вчителів та директорка української школи в Бартошицях Любомира Тхір. Конкурс охоплював два рівні складності за віковими категоріями – учні 5-6 та 7-8 класів. Тематика питань була широкою: культура, історія, література, релігія, українська мова. Від Андрея Шептицького до Володимира Івасюка або петриківського розпису, конституції Пилипа Орлика до української гривні й пісень, які учасники конкурсу мали продовжити з пам'яті. У цьому році треба було також володіти знаннями про «Наше слово», «Світанок» і «Лемківску сторінку».

Оксана Доскоч

Софія Чепіль

«Це важливо, бо учні пізнають й нашу українську культуру тут, у Польщі», – відзначала Любомира Тхір. Вона зауважила також, що діти дивували знанням не лише фактів, але й деталей: як робили пензлики для петриківки, що зображено на банкнотах, які існують легенди Львова. Після завершення конкурсу на учасників чекала ще одна приємність – спільний похід у кінотеатр на україномовний фільм «Мавка. Лісова пісня», щоб відпочити після інтелектуального навантаження. А воно, напевно, було, про що розповіли самі учасники.

«Трохи боюся. Найбільше – питань про сім чудес України. Вчив, але не впевнений, чи вивчив», – зізнався ще перед тестом Григорій Стец із Ґурова-Ілавецького. Хвилювання щодо питань на цю тему мав й Ігор Крупа з Ґіжицька. Але після виконання завдань був сповнений оптимізму: «Думаю, що тест мені вийшов добре, і повинно бути 4-6 місце».

Свої сподівання, що справдилися, висловила власниця першого місця у молодшій групі Оксана Доскоч. «Я очікувала, що буде багато запитань про вишиванку – і так було», – прокоментувала завдання дівчинка.

У старшій групі перемога також була на боці дівчат – найкращою стала Софія Чепіль.

Під час урочистого завершення оголосили шість переможних місць у кожній віковій категорії, адже в деяких випадках одне місце розділило кілька осіб. Ці досягнення будуть зафіксовані у свідоцтвах учнів, що матиме значення при вступі до середніх шкіл, оскільки даватиме додаткові бали.

Роботу всіх учасників від імені організаторів високо оцінила вчителька української мови Мирослава Четирба-Піщако. «Ваше зацікавлення і присутність засвідчують, що вам не байдуже все, що пов'язане з українською мовою, культурою та літературою», – зауважила вона. З дітьми працює також Петро Табака, який погоджується з думкою, що кожен вчитель радіє, коли його учень перемагає. Водночас він вказав і на не менш цінний досвід: «Але ще більше радості – від того, що учень після важкого дня, ще й голодний, приходить на українську мову і хоче готуватись до конкурсу. Оце справжня перемога».

Такі конкурси, як ольштинський, – це не просто перевірка знань. Це мотивація, розвиток, пошук себе і своїх коренів. Конкурс вкотре довів – молоді знавці України ростуть не тільки з любов'ю до знань, а й з гордістю за свою ідентичність. Крім того, від цього року завдяки участі в заході додатково можуть покращити собі стартову позицію під час вступу до омріяної середньої школи. На ще одну перевагу вказав віцедиректор ольштинської Початкової школи № 2 Марцін Длуський. Він зауважив, що сам факт існування у школі пункту навчання української мови примножує надбання всієї шкільної громади.

«Віримо, що це інтегрує українську спільноту, але і є інформацією для решти учнів про те, що поряд з нами маємо іншу культуру, яка збагачує нашу», – сказав Марцін Длуський та наголосив на новому, кураторійному, ранзі конкурсу. ●

eprasa.pl 80f189e671

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

«Прийшли дітьми, а зараз готові вирушити в доросле життя»

В українській школі Ґурова-Ілавецького відбулося урочисте прощання з ліцеїстами, які завершили навчання у четвертому класі. Молодь зустрінеться ще раз під час матури, а потім кожен вирушить своїм власним шляхом.

Цьогоріч навчання завершило 25 учнів. Їхній середній бал становить 4,34, а відвідуваність занять – приблизно 90%. Серед учнів з найвищими результатами опинилися, зокрема, Лариса Вінярчик (5,41), Софія Шахмат (5,18) та Христофор Гнилиця (5,15). За особисті досягнення та внесок у шкільне життя окремими відзнаками були нагороджені члени учнівського самоврядування, ансамблю «Думка», гурту «Журавка», спортсмени, а також учасники шкільного телебачення.

«Ви прийшли до нас дітьми, а тепер готові вирушити у доросле життя», – підкреслила директорка школи Марія Ольга Сич під час урочистої лінійки.

На адресу випускників лунали побажання про успішне складання атестата зрілості, здійснення мрій та реалізацію життєвих планів. Їм нагадали, що кожен із них є окремою історією, яка починає писатися. Випускникам бажали ніколи не втрачати віру в себе й допомагати одне одному, пам'ятаючи, що всі вони – частина великої родини української школи в Ґурові-Ілавецькому. Самі випускники також висловили подяку адміністрації, вчителям і всім працівникам школи за пройдений разом шлях. Дякували за підтримку, створення безпечного простору і те, що зі знанням дат та формул отримали також уміння мислити самостійно. Пообіцяли, що, хоч попереду нові виклики й пригоди, вони завжди пам'ятатимуть, звідки прийшли.

Одна з найкращих учениць – ґданщанка Софія Шахмат – поділилася своїми враженнями:

«Ці чотири роки були неймовірні. Я познайомилася з багатьма чудовими людьми, багато чого навчилася. Можливо, моя діяльність у шкільному телебаченні продовжиться на факультеті журналістики. А якщо ні – то, може, на психології. Думаю про Вроцлав, Познань або Краків. Це моє постійне бажання – пізнавати світ і знаходити своє місце в ньому».

Цьогоріч випускається теж Вікторія Нога. Для неї, які й решти, того дня найважче було прощатися з друзями. «Я багато винесла з цієї школи й щаслива, що мала змогу тут навчатися. Тим, хто прийде сюди після нас, хочу сказати – не пошкодуєте!» – переконувала Вікторія. Глибоке зворушення відчував її батько – Євген Нога, голова гуртка Об'єднання українців у Польщі в Банях-Мазурських. Він зізнався, що дуже хотів, аби донька навчалася саме в українській школі, адже сам був випускником такої ж у Лігниці.

«Ми маємо шанувати свою націю, народ та церкву. І школа цьому неабияк сприяє», – наголосив Євген Нога.

Школа стала другою домівкою й для учнів з України. Серед них – Максим Цимбалюк із Києва. Він також поділився своїми емоціями.

«Суміш радості й смутку. Буду сумувати за цим місцем, вчителями, друзями, уроками… Але життя триває. Запам'ятаю все – від виступів із "Журавкою" до веселих моментів з друзями».

Клас, що прощається зі школою, надовго запам'ятає класна керівниця Івона Смолинець. Учні починали навчання у складний час – на тлі спалаху війни. Частина з них прибувала, інші – вибували. Зрештою, із 40 вихованців залишилося 25, а цей клас мав чотирьох класних керівників. Івона Смолинець впевнена, що частина учнів складе матуру блискуче. Однак деяким ще треба попрацювати.

«Ви всі вже здобули набагато більше, ніж самі уявляєте. Ви вже почали писати історію свого дорослого життя», – сказала вчителька, звертаючись до своїх підопічних.

Школа, як і випускники, з оптимізмом дивиться в майбутнє. Тому вже 24 травня тут відбудеться День відкритих дверей. У програмі – не лише традиційна презентація навчального закладу та зустрічі з дирекцією, а й інтеграційні заходи, які підготували теперішні учні для своїх майбутніх колег. Заплановано перегляд фільму на відкритому повітрі, дефіле у вишиванках, а також розважальну програму з участю шкільного ансамблю «Шаравари», котрий стає дедалі популярнішим за межами школи. Буде теж можливість переночувати в гуртожитку – для декого це стане першою спробою самостійності й першим кроком до справжнього шкільного життя. ●

eprasa.pl 80f189e671

Леся САМЧИНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Перша українська жінка-лікарка

Софія Окуневська-Морачевська

Щоб навчатися, їй довелося покинути батьківщину, щоб працювати – подолати бюрократичний устрій. Уродженка Галичини Софія Окуневська-Морачевська стала першою українкою, яка в XIX столітті не лише здобула вищу медичну освіту, але й піднесла українську медицину на новий рівень.

Софія народилася 12 травня 1865 року в селі Довжанка поблизу Тернополя, що на той час перебував під Австро-Угорщиною. Її рід мав шляхетське коріння, а батько, Атанасій Окуневський, був греко-католицьким священником, який згодом відмовився від свого сану і почав лікарську практику. Вчинок батька справив на доньку настільки велике враження, що Софія з самого дитинства мріяла стати лікаркою.

Однак в ті часи дівчина з провінції мало на що могла розраховувати — максимум закінчити гімназію і працювати сільською вчителькою. Але юна Софія поставила собі амбітну мету – не тільки вивчитися, а й вступити до університету і здобути фах лікаря.

За часів Австро-Угорської імперії навчальна програма в жіночих школах була навмисно звужена – дівчатам, на відміну від юнаків, не викладали грецьку мову та латину, які були потрібні для складання матури. Тому після 6 класів школи Софія самостійно вивчила ці мови і в 1885 році блискуче склала іспити у Львівській академічній гімназії. Це викликало неабиякий подив сучасників, адже такі випадки були поодинокими – в 1886 році лише 13 дівчат змогли закінчити цей заклад, а на всю «українську» частину імперії тільки 40 українок мали середню освіту. На іспитах були присутні Іван Франко та Іван Нечуй-Левицький, які навмисно відклали всі свої справи та приїхали до гімназії, аби побачити виступ ерудованої дівчини, і зрештою високо оцінили розум та здібності юної випускниці. Брат письменниці Ольги Кобилянської Юліан, який викладав у гімназії мову та літературу, із захватом говорив про свою ученицю: «Якби мої хлопці-гімназисти були такими, як Софія Окуневська, я би був гордий за них».

Але труднощі на цьому тільки починалися. В ті часи в Австро-Угорщині жінки не мали права здобувати вищу освіту. Тому восени 1887 року Софія вирушила до більш лояльної до жінок Швейцарії і вступила на медичний факультет Цюріхського університету.

Студіюючи медицину, Софія знайомиться з варшав'янином Вацвалом Морачевським – красенем-студентом, на два роки молодшим від дівчини. Окрім вроди, він припав до серця Софії своєю любов'ю до всього українського. Почуття були взаємні, тож у 1890 році вони беруть шлюб і починають сумісне життя студентів-медиків.

Енергії молодої й заповзятої Софії ставало на все: вона не лише вивчала медицину, а й писала. У 1887 році Окуневська дебютувала з оповіданням про міське життя «Пісок. Пісок!». У 1894 році вийшла її збірка новел «Три оповідання», які вона підписала псевдонімом «Єрина». Її твори були тонкі, психологічні, із жіночим поглядом на світ. В одній з новел вона описує жінку, яка обирає знання замість шлюбу, і це багато в чому виявилося автобіографічним.

Будучи на останніх місяцях вагітності, у січні 1896 року Окуневська-Морачевська успішно закінчує Цюріхський університет і стає першою жінкою-лікаркою в усій Австро-Угорській імперії та першою українкою Галичини з університетською освітою. Це було щось надзвичайне на той час, адже жінок у медицині ще не сприймали всерйоз. Їх не пускали в операційні, не дозволяли практикувати.

За кілька місяців Софія народжує сина Юрія. Попри турботи материнства, молода випускниця університету успішно захищає дисертацію та отримує вчений ступінь доктора медицини. Ця подія не лишилась непоміченою в тогочасному українському суспільстві, і львівська газета «Діло» присвятила Софії цілу статтю, зазначивши, що «Це перший доктор споміж українського жіноцтва».

Отже, з правом вести приватну медичну практику молода лікарка приїздить до Львова, але місцеві закони не визнають у неї такого права. Але не тому, що Окуневська-Морачевська недостатньо компетентна в медицині, а тому, що вона жінка. Проте Софія мала твердий характер і наполегливо йшла за своєю мрією. Вона вирушає до Ягеллонського університету, аби підтвердити

eprasa.pl 80f189e671

свій диплом задля його офіційного визнання в імперії. На результат довелося чекати чотири довгих роки до 1900-го, коли університетські професори та вчені мужі нарешті погодилися, що ця жінка дійсно може практикувати медицину. А поки тривало очікування, Софія народила доньку Єву.

Після нострифікації диплому молоде подружжя розділяється: чоловік Софії їде працювати лікарем у Карлові Вари, а Окуневська-Морачевська разом з дітьми переїздить до Львова і з 1903 року на благодійних началах починає гінекологічну практику у добродійній приватній «Народній лічниці» для бідних, заснованій митрополитом Шептицьким. Тут вона безкоштовно лікує жінок, дітей, літніх людей. Особливу увагу приділяє питанням гігієни, дитячого здоров'я, жіночого тіла. У той час більшість жінок соромилися йти до чоловіків-лікарів, а гінекологічні проблеми були напівтабуйованими. Тож Софія стала справжнім порятунком для багатьох. Вона пояснювала, навчала, підтримувала. Нерідко за свій кошт купувала ліки для бідних пацієнтів. Вчила доглядати за новонародженими, розповідала, як розпізнати тривожні симптоми, як запобігти інфекціям. Для того часу це було дуже прогресивно. Тож не дивно, що вдячні пацієнти величали її «свята Софія».

Працюючи в «Народній лічниці», Окуневська вперше на Галичині і Австро-Угорщині застосувала передову технологію променевої терапії – у якості лікування раку шийки матки використала радій за методом Марії Склодовської-Кюрі.

Лікарка також займалася просвітницькою діяльністю і вперше на Західній Україні відкрила навчальні курси для акушерок та сестер милосердя. Добре розуміючи важливість розвитку вітчизняної медичної науки, розробила перший україномовний словник медичної термінології та ініціювала створення у 1887 році першої профспілки українських лікарів.

З 1900-х років Окуневська-Морачевська активно включилася й у жіночий рух. Брала участь у роботі товариств, що боролися за освіту для дівчат, за право голосу жінок, гідність у праці. Товаришуючи та співпрацюючи з такими діячками, як Наталія Кобринська та Ольга Кобилянська, вона сприяла розвитку жіночої освіти та прав жінок, організовуючи курси та публікуючи статті на актуальні теми. Її ім'я згадують серед перших феміністок Галичини, хоча сама вона не любила бути в центрі уваги.

Що цікаво, без Окуневської українська література, ймовірно, на знала би письменниці Ольги Кобилянської. Свої перші твори молода Кобилянська писала німецькою. Софія ж, почитавши їх, високо оцінила та запропонувала писати українською для власного народу, навчила Ольгу української фонетики та переклала її німецькомовні твори українською.

У вільний від практики час Окуневська-Морачевська писала есе, літературні огляди. Співпрацювала з журналами, зокрема з «Житє і слово», де публікувала статті про жіночу емансипацію, освіту, медицину. А в науковій праці «Жіноче домашнє рабство в весільних піснях і обрядах» Софія аналізує становище жінки в традиційній культурі.

Вільно володіючи кількома мовами, активно перекладала з німецької, зокрема твори Гете та Шиллера. Адже вважала, що українці мають знати світову класику в рідній мові. І її переклади були не сухими буквальними переказами, а дихали ритмом українського слова.

Сучасники знали Софію як людину великої інтелігентності, делікатності та сили волі. Іван Франко захоплювався її інтелектом і сміливістю. Вона не прагнула слави, проте її вплив був відчутний у багатьох середовищах – медичній спільноті, серед інтелігенції, у жіночому русі.

Після понад 10 років активної праці в Україні лікарка разом з дітьми повертається до чоловіка в Карлові Вари та започатковує власну медичну практику. Тим часом починається Перша світова війна. Софія, ризикуючи власною лікарською кар'єрою, в австрійських таборах надає медичну допомогу українським виселенцям з окупованої Галичини.

Утім, зосередження Софії та її чоловіка Вацлава на власних кар'єрах далося взнаки – подружжя втратило спільну мову, і по закінченню війни Вацлав, зустрівши нове кохання в обличчі юної польської художниці, молодшої від Софії на 12 років, подає на розлучення. Софія важко переживала цю зраду. Але виявилося, що найгірше попереду. Після розставання батьків, в 1919 році 19-річна донька Софії Єва, яка здобувала освіту з архітектури в Цюріху, кінчає життя самогубством. Ця трагедія глибоко вплинула на обох – і на Софію, і на Вацлава. До кінця своїх днів Морачевський носив при собі урну з прахом доньки, навіть коли читав лекції студентам. З тією урною його, самотнього, так і поховали. Софія ж з горя покинула лікарську діяльність і близько року ні з ким не спілкувалась, окрім сина.

Згодом, саме завдяки підтримці сина, появі на світ онуки та активності в громадських колах, Софія повернула собі сенс життя. Після важкого періоду скорботи її все частіше запрошували виступати на лекціях і зустрічах львівських жінок. Незабаром вона приєдналася до Українського товариства жінок з вищою освітою.

Останні роки життя Окуневська мешкала сама у Львові, де вела приватну медичну практику, допомагаючи пацієнтам. Таке самотнє життя стало для неї фатальним – 1926 року вдома у жінки раптово трапився приступ гострого болю в животі. Їй боліло дві доби так, що вона не могла встати з ліжка, проте нікого не було поруч, щоб допомогти. Коли ж нарешті змучену Софію доставили до хірургії, шансів урятувати життя вже не лишалось – виявилося, що в неї лопнув гнійний апендицит, і Окуневська померла від перитоніту на операційному столі.

Поховали Окуневську-Морачевську у Львові. Її смерть стала великою втратою для галицької інтелігенції. Преса писала некрологи про «жінку, яка відкрила вікно в майбутнє».

Сьогодні, понад 100 років опісля, важко переоцінити внесок цієї видатної лікарки у вітчизняну медицину, літературу та жіночий рух. Вона ввела нові стандарти гігієни, просувала ідеї профілактичної медицини та популяризувала необхідність медичної освіти для жінок. Її праці у царині онкології та радіотерапії, публічні лекції для акушерок і загалом для жінок мали потужний просвітницький ефект – «свята Софія» докорінно змінила уявлення про можливості жіночого тіла й розуму в науці, медицині та суспільстві. Вона не просто здобула освіту в час, коли це було майже неможливо для жінки, – вона надихала і відкривала дорогу іншим. ●

eprasa.pl 80f189e671

Михав ТРОХАНОВСКІ

Родовід владики Томи Полянского

Продовження з попереднього номера

Зо впису, о шлюбі з 1778 р., видно виражні, же няньо владики Полянского били сином Штефана, шолтиса в Полянах, в Мушинскі Ординациї. Штефан Полянскі (1699-1787) гмер в Полянах, в хижи нр.3. Штефан мав тиж сина Василя (1761 р.). Василь в 1788 р. оженився з Анном, дівком Штефана Криницкого, шолтиса зо Солотвин. Мешкали в Полянах, в хижи нр. 3, а од 1793 р. в хижи нр. 4. По смерти Анни, Василь оженився в 1814 р. з Тацом Трухановском (1874-1837) з Бовцарйови, шолтиском-вдовом. Гмер по 1827 р., пред 1837 р.

Владика Тома Полянскі мали штонайменче (брак інформациї з років 1780-1783) три сестри і семеро братив. Сестри владики Томи: Ружа (гр. 1779) – видалася в 1798 р. в Бортним за Осифа Ватулевича, міщана з Домбовця; Мария (гр. в 1792 р., пізніжши запис Мариянна) – видалася в 1806 р. за Андрия Трохановского (1781-1842), пізніжше єґомосьця в Сьвятківці (били гин остатнім парохом), од 1810 р. тиж в Ростайним, а в 1814 р. прешли на парохію до села Граб, де і померли; Олена (гр. 1797) – видалася в 1820 р. за Тадея Яцевича, шолтиса в Ґладишові. Братя владики: Миколай (1785-1786); Андрий (1787-1789); Петро (1790-1804); Андрий (гр. 1799); Ілько (1802-1887, Зиндранова) – оженився з Єлизаветом Чайковском, дівком єґомосьця в Балигороді, висьвячени в 1827 р., мали три дівки і штирйох синив (Тит гмер питомцьом Львівской греко-католицкой семинариї, а Северин може єґомосьцьом); Осиф (1805-1889, Трийчиці) – єґомосьць од 1828 р.; Тевдосий (1807-1883?) – оженився в 1839 р., во Львові з Дорком Зажицком, бив адвокатом во Львові і гвастительом села Рудники коло Стрия. Братами владики могли бути тиж єґомосьці Викентий (1780-1860) - парох в Висові і Данько (1782-1838) – парох в Терці, в повіті Ліско.

Кревним єґомосьця владики бив Михав Полянскі, професор ґімназиї в Перемишли, в 1860-х роках. У владики Томи ховалася Кляуда Олексович (1830-1916), бо родиче єй скоро погмерали. Била она внучком о. Андрия Трохановского.

Полянски могли бити гербовим родом і свій герб затратити за австрияцких часив. Предки Полянских, мешкаючих в Лабові, як подає родинна традиция, били нобілітувани і печаталися гербом в вигляді лапи медведя. Целіна Цемпа з Лабови подає, же гербом Сас печатался Михав Полянскі з ґрибівских Полян, котри в 1818 р. оженився в Лабові з Ульком Лабовском, з роду місьцьових шолтисив, засновника села. Марися Полянска (1826-1866) з Лабови, видалася за Василя Полянского (1817-1877) – шолтиса з Полян. В Лабові, в 1832 р., шолтисами били Михав Полянскі і Данько Лабовскі. Яцко Полянскі (1825-1879) – війт Лабови, бив членом Повітовой Ради в Санчи в роках 1866-1872 і 1878-1879. Бив він тиж в роках 1866-1872 заступцьом члена Повітового виділу. Назвиско *Polański* єст в списку назвиск гербу Сас, а гніздом їх мала ниби бити Поляна, в Землі Саноцкі.

Єст тиж інформация о старим роді Полянских з Полян Суровіцких, в ґміні Куманьча. В тим селі Полянски били єґомосьцями од найдавніжших часив до 1786 р. Парохія в Полянах Суровіцких била од 1533 р. Давно парохія преходила з вітця на сина. В Полянах Суровіцких єґомосьці походили з родини місьцьових шолтисив. В 1690 р. парохом били гин Данько Полянскі, син Константина, потим Ксандер Полянскі, а пред 1718 роком Павил, син Ксандра. Остатнім парохом з того роду били о. Грегор Полянскі (1710-1786). В сусіднім селі Вернеївці, або в Полянах (Крампских) шолтисом в 1788 р. бив Антоний Полянскі (попович?). В Полянах Суровіцких бив тиж од 1792 р. ґазда Олексійко Полянскі і ґазда Фецьо Полянскі в 1797 р. (син Михала?).

В Поляні, коло Добромиля, не однотувано Полянских в копіях ментрикальних книг в роках 1784-1790. Улька Кустрицка, дівка о. Івана (1784-1838), пароха і декана в Добромилі била їмосьцьом о. Софрона Полянского (1819-1903), котри били сином о. Данька, пароха в Терці. В Добромилі, в 1786 р., жила родина Гаврила Полянского.

Степан Шах написав, в книжці спомнени на початку той статиї, же Емануїл Лужецкі в листі до нього з дня 23.03.1956 р., спомнув, же пише «Хроніку роду Полянских». Хроніка мала обнимати рид Полянских на Лемківщині, Ліщині і в Турчанщині, яких розголужиня сягало до Перемишля і до Львова. Е. Лужецкі бив судйом в Риманові, а в 1933 р. пренесено го до суду в Перемишли. Мама його била сетром о. Олимпія Полянского (1856-1917). Е. Лужецкі в 1956 р. мешкав зо женом Штефом на еміґрациї в Гамериці, в Дітройт. Бив він породинени зо вшиткима численнима родинами Полянских на Лемківщині і в Перемишли. Може дахто найде контакт до кревних потомків Лужецких (не знам чи Штефа і Емануїл мали діти), або до потомків о. Олимпія (їмосьць гмерла скоро, бо пред 1884 р.). Може найдеся хоц кавалец кроніки Полянских.

Во Львові, в 1742 р., гмер греко-католик Ваньо Полянскі, котри кєрував львівском людвисарньом. По його смерти, людвисарньом кєрував син Тевдор, котри гмер по 1783 р. Жена Ваня Полянского, Анна, походила з Яхимовичив. Попередником владики Томи Полянского на столиці в Перемишли били владика Григор Яхимович (1792-1863). То хибаль припадкова збіжнист назвиск, а може і ні.

Зо села Поляни коло Ґрибова, породинени з родином пришлого влади бив тиж полянян Семан Дзьобко (гмер в 1863 р.). Вдовец Семан в 1858 р., во Фльорінці, оженився з Анном, вдовом по о. Антонию Сембратовичу. Син Анни і Антония, Севестор Сембратович стали владиком в 1879 р., а в 1885 р. львівским митрополитом. ●

Лемківска Ватра в Ждині
Łemkowska Watra w Zdyni
18 - 20.07.2025

eprasa.pl 80f189e671

«Збори ОСББ» – комедія. Режисер: Мітя Шмурак. Сценарист: Іван Мелашенко. У головних ролях: Антоніна Хижняк, Ольга Сумська, Ніна Набока, Євген Янович та інші. Виробництво: Мамахихотала, United Heroes. Прем'єра: 12 грудня 2024 року. Тривалість: 90 хв.

Дарина ПОПІЛЬ

Трохи іронії у багатоквартирному будинку

Українська прем'єра комедії «Збори ОСББ» відбулася наприкінці 2024-го, а вже в січні 2025-го стрічка появилась на українському Нетфліксі і одразу очолила рейтинг переглядів. Головним творцем фільму стала українська гумористична студія «Мамахихотала», у прокаті він зібрав 14,9 млн гривень (84 тисячі проданих квитків).

Перш за все, мабуть, не усім українцям, що проживають не в Україні, буде зрозумілою загадкова абревіатура – ОСББ.

«ОСББ або Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку – неприбуткова юридична особа, створена власниками квартир та/або нежитлових приміщень багатоквартирного будинку для спільного користування, утримання та управління своїм будинком та прибудинковою територією, а також для юридичного оформлення їхніх майнових прав на будинок та прибудинкову територію» (Вікіпедія).

Герої однієї з найновіших українських комедій збираються на чергові збори ОСББ свого будинку, щоб вирішити важливе та термінове питання щодо закупівлі генератора для будівлі. За вікном сучасні воєнні реалії, тобто постійні виключення світла, а отже, суцільний дискомфорт для усіх жителів: темрява, холод, відсутність можливості виконання елементарних домашніх справ, як ось: попрати, зварити їсти чи помитись. Оскільки йдеться про багатоповерхівку, відповідно ще й ліфт не їздить під час планових і не дуже відключень.

Сусіди збираються у дитячому садочку поруч дому, директоркою якого є одна з мешканок, її роль виконує легендарна Ольга Сумська. Усі сусіди, як на підбір: геть різні у всіх сенсах, а насамперед у власній мотивації потреби чи не потреби генератора. Ініціаторкою придбання приладу виступає скромна Юля (неперевершена Антоніна Хижняк, що полюбилася глядачам своїм норовистим виконанням ролі Мотрі у серіалі «Спіймати Кайдаша»). У «Зборах ОСББ» акторка втілила зовсім іншу роль, вихованої та стриманої людини, яка вибухає лише тоді, коли її вже остаточно виведуть з себе людська тупість та нахабність.

Отже, одного зимового вечора розпочинаються збори. Всі присутні налаштовані якнайскоріше вирішити нагальне питання і розійтись по своїх домівках, і, здавалось би, нічого не віщувало біди. А проте потрошки, поступово на наших очах розкручується ситуація, де, так би мовити, «одне до біса, а друге до біса», усі думають про інших, що «з ними каші не звариш», де абсолютно кожен «тягне ковдру на себе» і «бачить чуже під лісом, а не бачить свого під носом».

Молоде подружжя (ролі яких виконують актори, що є також подружньою парою: Олександр та Марія Рудинські) у своїх поглядах також розходиться. Він, хоч і голова ОСББ, скромний та нерішучий, не вміє проявити ініціативу і боїться когось зачепити чи образити. Вона, як тигриця, захищає інтереси власної сім'ї і готова, якщо треба, пожертвувати кимось із сусідів, лиш би генератор працював так, щоб вона могла виконувати свої хатні обов'язки. Отож, як бачимо, навіть в одній сім'ї думки врізнобіч. Біжать вони в різні сторони й в усіх сусідів. Бо ж генератор наче кожному й треба. Але де ж його поставити, так, щоб не гудів вразливій дівчині під вухом (Ангеліна Самчик), не нашкодив клумбі старшої пані (Ніна Набока), не блокував паркомісце нагленького сусіда (Михайло Кукуюк), що сам блокує своєю машиною всім прохід і полюбляє курити на сходах. Сусіди не можуть домовитись на жодному з етапів перемовин. А найбільше жару у вогонь підкидається тоді, коли виявляється, що генератор має забезпечувати загалом лише базові потреби будинку: світло та працю ліфта. Тут вже буря розгортається не на жарт, а хитра та владна директорка садочку пропонує певні квартири не підключати до генератора, щоб кожному вистачило на його потреби у помешканні. А потреби у всіх вкрай різні, один сусід хоче вести роботи перфоратором, інша краля потребує фену для зачіски, сусід-куряга хоче заряджати свою машину і так далі. Усі звісно вважають, що їхні вимоги найважливіші.

За жорстокою іронією сусіди вирішують не підключати до генератора старшого сусіда (Віктор Жданов, ще один легендарний Кайдаш), що ніколи не скидається на потреби будинку, бо каже, що має малу пенсію. А згодом виявляється, що він робить надважливу справу, складає вдома дрони і як ніхто потребує електрики для цього.

За деяких героїв моментами соромно. За їхню дріб'язковість та лицемірність. Відверто нервує гламурний айтішник (Євген Янович), що сипле модними американізмами, постійно хвалиться і хоче видаватися наймудрішим у цій ситуації. В голові постійно крутиться питання, якщо ти такий крутий і багатий, то чого не придбав собі ще самостійно Екофлоу, а торгуєшся тут зі значно скромнішими за тебе сусідами за енергію генератора.

18.

eprasa.pl 80f189e671

Продовження з 17 сторінки

Є у всіх цих емоційних перепалках і практично німий персонаж, молодий хлопець у навушниках, що прийшов на збори радше «для галочки», а сам сидить весь час у якомусь стрімі. Юнака зіграв відомий український блогер Міша Лебіга. Іронічно, що найменш говіркий і помітний персонаж зі всіх присутніх у підсумку, сказавши лише декілька слів, фактично розв'язує усю головоломку довкола генератора. Хоча в той самий час решта героїв також наче беруться за розум. Якось, може, трохи надто різко і не зовсім природно, але у всіх раптом прокидається неймовірна людяність та шляхетність. Агресивні сусіди, що декілька хвилин тому буквально кидалися одне на одного, хто з образами, хто з кулаками, почали жертвувати наперебій собою заради комфорту та добробуту інших.

На зборах виходять на світ божий й інші цікаві історії та таємниці з життя мешканців будинку. Одна ключова загадка розкриється уже наприкінці стрічки. І наче все йде до милого хеппі-енду, де в непрості часи війни, коли всі українці знервовані та вразливі, зрештою перемагає спільний дух та людяність. Ну, але крапля іронії перед завісою таки подається. Бо люди то є люди, домовились наче про все, але кожен вирішив трошки робити по-своєму, і світло в кінці тунелю в гамірливому будинку згасло.

«Збори ОСББ» – цілком пристойна, доволі непогана комедія. Найбільшим показником цього є те, що у фільмі присутній ефект вистави, тобто майже увесь фільм герої перебувають в тих самих декораціях, а основна дія – це їхні розмови. Щоб картина такого типу була цікавою до перегляду, насамперед необхідна дуже якісна та приваблива гра акторів. І, власне, цей фактор, безперечно, присутній у «Зборах». Кожен з героїв на своєму місці і має власний колорит та харизму. Фільм дивитись не нудно, можливо, це і не є комедія, від якої зі сміху можемо понадривати животи, але усмішка на обличчі глядача не раз вигулькне. А самі діалоги, емоції героїв, їхня аргументація та мотивація доволі справжні, життєві та реалістичні.

Загалом за атмосферою стрічка дещо нагадує фільм, на який ви також можете знайти рецензію в «НС», а саме «Уроки толерантності». Події обох стрічок відбуваються в основному в одній локації, і акцент комедій, власне, на розмовах героїв. Проте «Збори ОСББ», можливо, за проблематикою та тематикою можуть більше сподобатись сучасним українцям.

Фільм без вагань підходить для сімейного перегляду. ●

ОГОЛОШЕННЯ

Святкування празника Вознесіння Христового 31 травня – 1 червня 2025 р. в селі Улюч на Сяніччині

Ласкаво запрошуємо всіх, кому дорога пам'ять про рідне село Улюч, 31 травня – 1 червня 2025 р. на урочисті Богослужіння празника Вознесіння Господа Нашого Ісуса Христа.

Субота, 31 травня:
14.00 – молебень при капличці в неіснуючому селі Грушівка,
15.00 – молебень і панахида на місці неіснуючої парафіяльної церкви св. Миколая в Улючі, згодом зустріч при ватрі над Сяном.

Неділя, 1 червня:
10.00 – Служба Божа в церкві Вознесіння Христового на горі Дубник в Улючі.

Оргкомітет
(Богдан Холявка, Данута Співак, Мирослав Мніх, Іреней Яворницький)

50-й ФЕСТИВАЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ДИТЯЧИХ АНСАМБЛІВ КОШАЛІН 2025

відбудеться **31 травня – 1 червня 2025 року** (субота, неділя) в Балтійському драматичному театрі у Кошаліні на вулиці Театральна Площа 1 (Plac Teatralny 1)
Зголошення про участь ансамблів просимо пересилати листом **до 5 травня ц.р.** на адресу:
Związek Ukraińców w Polsce, Zarząd Oddziału w Koszalinie, ul. J. Piłsudskiego 6/1, 75-500 Koszalin
тел.: **94 /342-64-70**, **884-994-009**, **zup_koszalin@wp.pl**
Заохочуємо до участі всі ансамблі, особливо кабаре та інструментальні групи! БЕЗ КАЗОК!
У заяві слід подати: ● назву ансамблю ● місцевість ● ім'я та прізвище керівника, а також його електронну адресу і телефон ● тему, заголовок, час тривання програми, рід виступів (субота – не довше 15 хв.; неділя – 10 хв.) ● кількість виконавців та опікунів (1 на 15 дітей) ● кількість мікрофонів тощо.

Управа відділу ОУП у Кошаліні

Zadanie dofinansowano ze środków Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
Zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków Gminy Miasta Koszalina
Zadanie publiczne jest współfinansowane z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego
Zadanie dofinansowano ze środków Budżetu Państwa (Działalność zmierzająca do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości ukraińskiej . * Dziecięce Festiwale i Konkursy)

eprasa.pl 80f189e671

Передплата «Нашого слова» на 2025 рік

ПОЛЬЩА

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Пів року	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**145,00** зл	**290,00** зл	**580,00** зл
3 примірники і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	**7,00** зл + поштові оплати	**155,00** зл	**310,00** зл	**620,00** зл
10 примірників і більше (ціна одного примірника)	**7,00** зл без поштових оплат	**91,00** зл	**182,00** зл	**364,00** зл

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
550,00 зл	**1100,00** зл
130,00 євро	**260,00** євро

КАНАДА

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
580,00 зл	**1160,00** зл
200,00 дол КАНАД.	**400,00** дол КАНАД.

США

Пів року	Рік
АВІАПОШТА	
580,00 зл	**1160,00** зл
140,00 дол США	**280,00** дол США

Управа Кошалінського відділу Об'єднання українців у Польщі, Дирекція Загальноосвітнього ліцею ім. Т. Шевченка у Білому Борі, Управа фонду ДЕКА, яка веде Початкову школу ім. Т. Шевченка в Білому Борі, запрошують на

VI УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР,

який відбудеться **28 червня – 6 липня 2025 року (9 днів) в Білому Борі**

Організатори забезпечують: ● нічліги та харчування (сніданки, обіди, вечері) ● опіку інструкторів ● добрі умови ● екскурсії – поїздки до озера і моря ● спортивні змагання ● навчання українських пісень ● та інші атракції.
Приймаємо зголошення дітей від III до VIII класу початкової школи.
Кількість місць обмежена.
Контакт і зголошення – домівка ОУП в Кошаліні: тел. 94 342 64 70 або 503 005 378,
електронна адреса: zup_koszalin@wp.pl biuro@admedia-consulting.pl
Запрошуємо!

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 80f189e671

57. Дитячий фестиваль української культури
Ельблонґ 2025

17–18 maja 2025/**17–18 травня** 2025

57. Dziecięcy Festiwal Kultury Ukraińskiej

57. Дитячий фестиваль української культури

Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu, ul. Teatralna 11

17 maja
godz. **10.00**
Koncert 57. Dziecięcego Festiwalu Kultury Ukraińskiej – prezentacja zespołów dziecięcych
godz. **17.30**
„GÓROWO IŁAWECKIE W ELBLĄGU" – koncert – prezentacja artystyczna Zespołu Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim

18 maja
godz. **10.30**
Koncert galowy 57. Dziecięcego Festiwalu Kultury Ukraińskiej

17 травня
10.00 год.
Концерт 57. Дитячого фестивалю української культури – презентація дитячих ансамблів
17.30 год.
«ҐУРОВО-ІЛАВЕЦЬКЕ В ЕЛЬБЛОНЗІ» – концерт – художня презентація Комплексу шкіл з українською мовою навчання у Ґурові-Ілавецькому

18 травня
10.30 год.
Гала-концерт 57. Дитячого фестивалю української культури

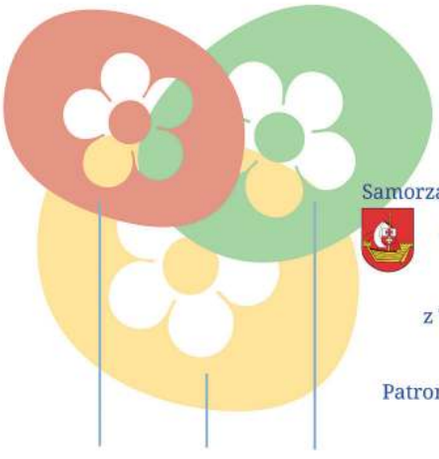

Organizator: Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Elblągu
Організатор: Об'єднання українців у Польщі Відділ в Ельблонзі

Dofinansowano ze środków: Budżetu Państwa Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego Miasta Elbląg Powiatu Elbląskiego
Дофінансовано із засобів: Бюджету Держави Самоуправління Вармінсько-Мазурського воєводства Міста Ельблонґ Ельблонзького повіту

Zorganizowano przy współpracy z Teatrem im. Aleksandra Sewruka w Elblągu
Організовано у співпраці з Театром ім. Александра Севрука в Ельблонзі

Patronat medialny/Медіа-патронат Razem z Tobą dobra strona niepełnosprawnych Наше Слово

eprasa.pl 80f189e671